

V. *Sentfores Samora*, V. *Sa-* (misc. àr., s. v. *Simola*) *Sampatxo*, *Sampèrius*, V. *S-* (misc. moss.) *Sampsor*, V. *Sansor Samullà*, V. *Somoll*

SAMUNTA

1) Veïnat a la comarca de l'Anoia: «Pons de *Samuntà*, redol de *cases*», NL de la comarca, comunicat pel coHaborador igualadí Castellà i Raïch, 1917, al *BDLC* 10 x, 40. Altrament només una notícia antiga, d'Odena: 1321: «in termino *Otine* --- in ripis torrentis de *Semuntano*» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* 1, 9); constant com torrent, com que la grafia *Pons* tractant-se d'un grupet de cases és estranya, imagino que vol dir que són 15 unes cases situades prop dels ponts d'aquest torrent, que naturalment ha de baixar de la serra d'Odena, ben coneguda, damunt aquella vila.

2) Botet (GGC, Gir.) i l'original del *N.C.E.C.* coincidien a donar *Samontà* com nom d'un veïnat en el terme de Mieres (Garrotxa, a la r. del Gironès). A Casac. el 1920 a Mieres li donaren: «*al sementà de dâl i de bäs*» com nom de «dos veïnats a tocar de Mieres, vâries cases en cadascú», i segons això hi féu canviar l'ortografia en el *N.C.E.C.*, 1a. ed., com *Sementar*. 25 Però aquesta *e* innovada només es deu a una etim. pop. (*sement*, *sementer*, i verb *sementar*), i jo en la 2a. ed. hi he fet restablir *Samuntà*. N'hi ha notícia en els nomenclàtors d'Alsius i de Monsalvatje: diu que *Sam. de Baix*, és avall, a cosa d'1 k. del poble, a 30 300 alt., i que el S. de Dalt, també de cases escampades, és més lluny, 80 metres més amunt: és clar, doncs, que deuen ser sota la serra del Freixe-Rocacorba, que domina Mieres pel SO.

L'ETIM. és, doncs, evidentment b. ll. o ll. vg. 35 SUBMONTANUM 'sota-muntanya'. Del mateix origen la comarca aragonesa el *Somontano* d'Osca i de Barbastre. També va deixar rastre en la toponímia mossàrab andalusa: amb imela àrab: *Somontin*, mun. del p. jud. de Purchena (recordo que Simonet, *Glos. Moz.*, dóna 40 una forma antiga *Somontan*). Sense imela, però amb x- morisca, es devia fer **Xamontano*, dissim. i un poc arabitzat *Xamontar*, veral en el terme de Bédar, que em descrivia la meva dóna (filla d'allà) al peu de la muntanya, pron.: el *hamontár*.

SAMURRI

Nom d'un bosc i d'una collada en el terme d'Escart 50 (Pallars Sobirà). Coromines (Ll. xx, 193) va anotar el topònim *Samurri* com a nom de bosc. El recullen també els ortofotomapes de Catalunya (full 181-12-6), on llegim *Coll de Semurri*. Pel que veiem en el mapa, el coll es troba al SSE. del *Bosc de Finestrelles*, al S. de 55 *Pui Alt* (1789 m. alt.), al SSO. del *Bosc de Roca Blanca* i al N. del *Bosc de Serrós*.

PRON. POP.: *samüri*, oït per Coromines a Escart (Ll. xx, 193).

ETIM. Probablement del basc *SAMA URI* 'el poble 60

de la collada'. És una regió de boscos; i lògicament el més proper al coll s'anomenaria *Bosc de Samurri*. Però el que allà destaca, en una posició intermèdia entre totes aquelles boscuries, és una collada una mica elevada, des d'on es pot gaudir de la visió d'un bell panorama.

El basc *sama* és freqüent en el sentit de 'coll' (veg. el diccionari d'Azkue, s. v.). És ben conegut també el basc *uri*, variant d'*iri* 'vila', element que devia ser *ili* abans de l'aplicació de la llei del rotacisme, quan el basc antic compartia amb l'ibèric aquest nom. El reforçament de la consonant vibrant és un fet que no pot estranyar ningú. Tinguem en compte els casos com *Bisaurri*, *Canturri*, *Creixenturri* que hem estudiat en volums anteriors. [A l'art. *Isavarre* citeu basc *isurri* «vertiente, derramado», al costat de *isurki* «vertiente» i del verb *isuri* 'vessar'.]

La variant *Semurri*, comprensible donat el caràcter vacil·lant del timbre de la vocal àtona, podria fer pensar en una altra etimologia: *SEME URI* 'la vila del fill'. Res s'hi pot objectar, però la pronunciació anotada per Coromines i la situació del lloc fan preferible l'aplicació que hem donat anteriorment. X. T. També fóra més difícil relacionar amb l'ètimon ibero-basc del cast. i port. *chamorro* (*DECH* II, 218,9: < *SAMURR* «tierno, jovencito»).

Sanargüé, V. s. v. *Samalús* *Sanarús*, V. *Samalús* *Sanata*, V. *Sanaüja*

SANAÜJA i SANAVASTRE (amb SANATA)

SANAÜJA, la vila ben coneguda vora el Riu Bra- gós, a mig camí de Calaf a Ponts.

PRON.: *sanaüza* a Cardona (Casac. 1920); id. a Torà; *senaüza* a Cabanabona (1935, Ll. 29, 206, 220).

MENCIONS ANT. 1024: *Sanaugiam* (Rocafort, GGC, *Lda.*, 413); 1035, donació del Comte Ermen- gol a l'esgl. d'Urgell d'uns termes «de ipsa Guardia Grossa q. est in term. de *Sanahugia* et *Taltauli* de *Gessona* --- ipsam spondam q. est inter *Sanahugiam* et *Gessonam* ---» (*MarcaH.*, col. 1060,2,15); 1040: *Sanauga* (Montsalv. xx, 44); 1041-75: *Sanauga* (*BABL* vi, 382-383); 1066: «infra fines Orgellienses, in ipsa marcha, in lo. q. nunc. *Ribelles* --- afr. Or. in *pujol de Sanauga*, ad Mer in ipsa *spona de Maschança*, Occid. *Figera* --- *Guardiola* --- *Circi Bordel* ---» (*Cart. Taver- noles*, 84.27); 1067: «--- castro *Ribellas* lo. q. v. *Pu- gol* --- Or. in te. de *Sanauga*, Mer in rivum *Merder* --- *Circi* te. de *Aguda*» (*Cart. Tav.*, 86.24); 1072: «kastrum de *Sanauga* --- k. *Sanauge* --- *Orson* ---» (*Arx. Sols.*); 1076: *Sanaugia* (*Arx. id.*); 1078: *Sana- huga* --- *Planezas* ---» (*Arx. id.*); 1099: *Sanauge* (*MarcaH.*, 1210).

Sovint *Ss. XII ss.* 1154-9: «castrum *Sanauia*» (*Kehr, Papsturk.*, p. 370); 1175: *Sanauga* (*Miret, Templ.*, 230); 1177: «--- in *Sanaogia* --- de villa *Senaogieg*» (*Hinojosa, Reg. Señ. Cat.*, 116); 1237: *Sanauga* (*BABL* VII, 178); 1248, en text cat.: *Sanauga* (*PPujol, Doc.*